

# SPIS TREŚCI

|                                                                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Wstęp . . . . .                                                                                                                        | 5   |
| Rozdział I. Powstanie Polskiego Stronnictwa Ludowego (1944–1945)                                                                       |     |
| Próba rozbicia Stronnictwa Ludowego „Roch” . . . . .                                                                                   | 15  |
| Konsekwencje Jałty . . . . .                                                                                                           | 18  |
| Powstanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej . . . . .                                                                              | 20  |
| Powrót Stanisława Mikołajczyka do kraju . . . . .                                                                                      | 26  |
| Ujawnienie się Stronnictwa Ludowego „Roch” i jego przekształcenie<br>w Polskie Stronnictwo Ludowe . . . . .                            | 29  |
| Grupa Stanisława Bańczyka . . . . .                                                                                                    | 38  |
| Śmierć Wincentego Witosa . . . . .                                                                                                     | 40  |
| I Kongres Polskiego Stronnictwa Ludowego . . . . .                                                                                     | 44  |
| Struktura Stronnictwa . . . . .                                                                                                        | 58  |
| Wydawnictwa i prasa Polskiego Stronnictwa Ludowego . . . . .                                                                           | 60  |
| Rozdział II. Działalność organizacyjna Polskiego Stronnictwa Ludowego<br>w okresie kształtowania się systemu totalitarnego (1945–1946) |     |
| Początki pracy w terenie . . . . .                                                                                                     | 62  |
| Rozwój Stronnictwa . . . . .                                                                                                           | 72  |
| Przeszkody w działalności . . . . .                                                                                                    | 76  |
| Stan Polskiego Stronnictwa Ludowego przed wyborami parlamentarnymi . . . . .                                                           | 90  |
| Wpływy Polskiego Stronnictwa Ludowego w miastach . . . . .                                                                             | 95  |
| Rozdział III. Polskie Stronnictwo Ludowe we władzach ustawodawczych<br>i wykonawczych państwa (wrzesień 1945–styczeń 1947)             |     |
| W Krajowej Radzie Narodowej i Tymczasowym Rządzie Jedności<br>Narodowej . . . . .                                                      | 102 |
| W radach narodowych i administracji państwowej . . . . .                                                                               | 111 |

Rozdział IV. Spór o termin wolnych wyborów parlamentarnych w Polsce  
(grudzień 1945–czerwiec 1946)

|                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Sprawa ordynacji wyborczej i sojuszu Polskiego Stronnictwa Ludowego<br>z partiami Bloku komunistycznego . . . . . | 119 |
| Po zerwaniu rozmów w sprawie Bloku . . . . .                                                                      | 128 |
| Uchwalenie ustawy o referendum . . . . .                                                                          | 131 |
| Krytyka nowego systemu politycznego . . . . .                                                                     | 135 |
| Polskie Stronnictwo Ludowe wobec koncepcji referendum . . . . .                                                   | 137 |
| Pokaz siły Bloku . . . . .                                                                                        | 143 |
| Kampania propagandowa . . . . .                                                                                   | 148 |
| „Przegrana” Polskiego Stronnictwa Ludowego w referendum . . . . .                                                 | 155 |

Rozdział V. Przed konfrontacją wyborczą (lipiec–listopad 1946)

|                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------|-----|
| Próby porozumienia . . . . .                                  | 161 |
| Spór o ordynację wyborczą . . . . .                           | 168 |
| W obronie praworządności w państwie . . . . .                 | 175 |
| Odmowa sojuszu z Blokiem . . . . .                            | 182 |
| „Wybory przed wyborami” . . . . .                             | 186 |
| Wielkie mocarstwa wobec łamania demokracji w Polsce . . . . . | 188 |

Rozdział VI. Rozstrzygająca walka. Wybory do Sejmu Ustawodawczego  
(listopad 1946–styczeń 1947)

|                                                                                |     |
|--------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Przygotowania do wyborów . . . . .                                             | 192 |
| Rejestracja list kandydatów Polskiego Stronnictwa Ludowego na posłów . . . . . | 195 |
| Walka o praworządne działanie obwodowych komisji wyborczych . . . . .          | 204 |
| „Blok Demokratyczny” wobec Polskiego Stronnictwa Ludowego . . . . .            | 207 |
| Stronnictwo w obronie zasad ordynacji i czystości walki wyborczej . . . . .    | 212 |

Rozdział VII. Po klęsce wyborczej (luty–listopad 1947)

|                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Stronnictwo wobec Sejmu Ustawodawczego i nowego rządu . . . . .                                      | 236 |
| Rozłam w Polskim Stronnictwie Ludowym . . . . .                                                      | 240 |
| U schyłku samodzielnej działalności . . . . .                                                        | 241 |
| Przed zmianą władz naczelnych Stronnictwa . . . . .                                                  | 251 |
| Odejście przywódców Polskiego Stronnictwa Ludowego . . . . .                                         | 254 |
| Utrata podmiotowości politycznej przez Polskie Stronnictwo Ludowe . . . . .                          | 261 |
| Usunięcie Polskiego Stronnictwa Ludowego z aparatu państwowego<br>i instytucji społecznych . . . . . | 267 |

Rozdział VIII. U kresu samodzielnego ruchu ludowego (1947–1949)

|                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------|-----|
| Ubezwłasnowolnienie Polskiego Stronnictwa Ludowego . . . . . | 269 |
| W roli „pasa transmisyjnego” . . . . .                       | 275 |
| W komunistycznym aparacie władzy . . . . .                   | 279 |
| Wobec kolektywizacji wsi . . . . .                           | 280 |
| Ostatnie dni . . . . .                                       | 282 |

|                                                                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Zakończenie . . . . .                                                                                                             | 288 |
| Przypisy . . . . .                                                                                                                | 293 |
| Bibliografia . . . . .                                                                                                            | 321 |
| Aneks. Lista (niepełna) członków Polskiego Stronnictwa Ludowego<br>zamordowanych przez władze bezpieczeństwa w latach 1945–1947 . | 333 |
| Indeks nazwisk . . . . .                                                                                                          | 339 |